

قطع تولید سوخت‌های فسیلی مساوی است با توقف رشد اقتصادی

(مصاحبه با مدیرعامل شرکت توتال)

زمانی که صحبت از تأمین انرژی آینده جهان می‌شود، افرادی همچون کریستوفر دومارژری، مدیرعامل شرکت توتال، پرده از حقایق تلخی برمی‌دارند. او می‌گوید: با آنهایی که معتقد به دنیای بدون کربن هستند موافق نیستم. شما نمی‌توانید نفت و گاز را جایگزین کنید، در غیر این صورت دوران بسیار دشواری را پیش‌رو خواهید داشت. او در مصاحبه‌هایش با آژانس انرژی اروپا به عنوان مردی که واژه‌های از بیان دیدگاه‌های خود ندارد معروف شد. وی در بخشی از مصاحبه خود گفت: حساس بودن خوب است اما زمانی که دلایل مناسبی برای این کار خود داشته باشید.

دومارژری به گفته فرانسوی‌ها کارمند شرکت نفتی است که می‌توان به او اعتماد کرد. او کل زندگی حرفه‌ای خود (۲۰ سال) را صرف اکتشاف و تولید نفت و گاز کرده است. او از طرف مادری، نوه سیاستمدار و تاجر معروف یعنی «پیر تایتینگر» است که در سال ۱۹۳۵ در شهر ریمس کارخانه تولید شامپاین را تأسیس کرده و از این راه

زمانی که صحبت از تأمین انرژی آینده جهان می‌شود، افرادی همچون کریستوفر دومارژری، مدیرعامل شرکت توتال، پرده از حقایق تلخی برمی‌دارند. او می‌گوید: با آنهایی که معتقد به دنیای بدون کربن

توتال قرار دارد و مشرف به شهر پاریس است، ترتیب داد.

نظر شما در مورد ایده کلی «تغییر و تحول انرژی» چیست؟

خوب، اینکه عمر نفت پایان یافته یا در شرف پایان یافتن است موضوع بسیار خطرناکی است. درست است که باید از جایگاه خود به عنوان یک شرکت نفت و گاز به سوی یک شرکت انرژی گام برداریم اما این کار را به خاطر جایگزین کردن نفت و گاز انجام نمی‌دهیم. باید به دنبال انواع دیگر انرژی به غیر از نفت و گاز باشیم. شما نمی‌توانید نفت و گاز را جایگزین کنید چون در غیر این صورت انرژی کافی در اختیار نخواهید داشت. با کسانی که خواهان ایجاد دنیای عاری از کربن هستند موافق نیستیم. اگر منظور آن اینست که خواهان انتشارات دی‌اکسید کربن نیستید، باید تولید کربن را متوقف کنید. اگر تولید کربن متوقف شود اقتصاد شما فلج خواهد شد.

به نظر شما مشکل آب و هوا بیش از حد بزرگ جلوه داده می‌شود؟

نه من چنین چیزی نمی‌گویم. من در جایگاهی نیستیم که چنین چیزی بگویم. وظیفه ما به عنوان یک شرکت نفت این نیست. ما در زمینه تولید نفت و گاز مهارت داریم. این وظیفه ماست. هر کس باید به مسئولیت خود آشنا باشد. ما در کنار سرمایه‌گذاری کلان به دنبال یافتن انرژی‌های جدیدی هستیم که بر آب و هوا تأثیر نامطلوبی نداشته باشد. چون در کانون شرکت نفت و گاز قرار داریم، برخی گمان می‌کنند که مخالف منابع جدید انرژی هستیم، اما واقعیت اینست که استراتژی ما تکمیل کار توتال با شکل‌های دیگر تولید انرژی است. به عنوان مثال: انرژی‌های هسته‌ای و خورشیدی. اما همان طوری که گفتم، تولید هیدروکربن در تأمین نیاز انرژی جوامع برای مدت زمان طولانی ضروری است. دنیا به مقادیر زیادی انرژی نیاز دارد. از این رو زمانی که می‌شنوم برخی مخالف تولید هیدروکربن و همچنین انرژی هسته‌ای هستند تنها چیزی که می‌توانم بگویم اینست: شما مخالف «آینده» هستید.

نیترا آمونیوم که منجر به کشته شدن ۳۰ نفر و مجروح شدن ۲۵۰۰ نفر شد، جو علیه این شرکت بدتر شد. طی ماه‌های اخیر و با وخیم‌تر شدن بحران اقتصادی، دولت فرانسه، شرکت توتال را به خاطر ارتکاب بدترین گناه محکوم کرد: اینکه گناه این شرکت ثروتمند می‌باشد. هفته‌ای نیست که سیاستمداران فرانسوی، شرکت توتال را به خاطر سود فوق‌العاده‌ای که کسب می‌کند (و در نتیجه درخواست برای مالیات بیشتر)، مورد سرزنش قرار ندهند.

دومارژری با داشتن سیل فائتخانه خود (برخی او را سیل بزرگ می‌نامند) و علاقه عجیبی که به سیگار و ویسکی اسکاتلندی دارد، تلاش می‌کند وجهه شرکت خود را بیش از پیش تقویت کند. البته بدون وارد شدن در بحث‌های طرفداران محیط‌زیست که از نظر سیاسی صحیح هستند. اگر چه وی منکر گرم شدن کره زمین نیست اما دادخواستی که به نفع «دنیای بدون کربن» باشد تنظیم نخواهد کرد.

دیدگاه او روشن است: ما باید تولید سوخت‌های فسیلی را ادامه دهیم چرا که در غیر این صورت جوامع رشد اقتصادی را تجربه نخواهند کرد. اگر چه معتقد است که نفت و گاز کافی برای مدت زمان طولانی وجود دارد اما در این زمینه که با عدم انجام سریع سرمایه‌گذاری‌ها، پا به دورانی خواهیم گذاشت که قیمت‌ها بالا رفته و کمبود انرژی رخ خواهد داد، هیچ‌گونه هشدار نمی‌دهد. به همین دلیل معتقد است دنیای صنعتی نباید در ارتباط با کشورهای بزرگ تولیدکننده نفت و گاز (مخصوصاً در خاورمیانه) سماجت به خرج دهد. او اینچنین به کشورهای غربی هشدار می‌دهد: «اگر کشورهای تولیدکننده نفت را به خاطر تولید کربن، بد بدانید، پایه خوبی را نگذاشته‌اید.»

اخیراً بخش خبری آژانس انرژی اروپا، مصاحبه‌ای را با وی در اتاق کارش که در طبقه ۴۴ ساختمان مرکزی

ثروت زیادی کسب کرد. اما دومارژری در سن ۲۳ سالگی مسیر زندگی خود را تغییر داده و به یک شرکت نفت فرانسوی که بعدها «توتال» نامیده شد ملحق شد. او در سن ۳۵ سالگی نردبان‌های ترقی را یکی پس از دیگری پشت سر گذاشته و به سمت مدیر بخش خاورمیانه منصوب شد، قبل از اینکه به نقطه اوج کاری خود یعنی مدیر عاملی در سال ۲۰۰۷ دست یابد هدایت مستقیم پیشرفت‌های توتال را طی دهه گذشته بر عهده داشته است. در طول این دهه، توتال امتیاز شرکت بلژیکی پتروفینا را در سال ۱۹۹۰ و رقیب فرانسوی خود به نام الف اکوتین که دارایی بسیار زیادی در آفریقا داشت را در سال ۲۰۰۰ خریداری نمود.

امروزه توتال به همراه شرکت‌هایی همچون بی‌پی، شل، شورون، اگزان موبیل و کونوکوفیلیس از جمله شرکت‌های مهم بین‌المللی نفتی بشمار می‌روند. فعالیت این شرکت شامل کل زنجیره تولید بوده و اقداماتی همچون استخراج نفت خام و گاز طبیعی، تولید انرژی، پالایش، خرده‌فروشی و پتروشیمی را دربرمی‌گیرد. به لحاظ درآمدی، در سال ۲۰۰۹، شرکت توتال چهارمین شرکت بزرگ در اروپا و ششمین در دنیا محسوب می‌شد. توتال بین شرکت‌های فرانسوی، رتبه اول را به خود اختصاص داده است ولی کشور فرانسه علاقه زیادی به این شرکت از خود نشان نمی‌دهد. چندین سال است که شرکت مذکور به دلیل اینکه به محیط‌زیست آسیب رسانده و خطرناک می‌باشد مورد انتقاد شدید قرار گرفته است. کشور فرانسه به خاطر غرق شدن تانکر نفت اریکا در دسامبر ۱۹۹۹ در ساحل بریتانی آسیب جدی دید. خصوصاً پس از انهدام نابودی کارخانه شیمیایی این شرکت در تولوس در سپتامبر ۲۰۰۱، به خاطر انفجار صورت گرفته در انبار

پس چگونه می‌توان انتشارات آلاینده‌ها را محدود کرد؟ از طریق جذب کربن و ذخیره‌سازی آن (CCS)؟

بله، CCS ضروری است.

پیشرفت پروژه CCS شرکت توتال چگونه است؟

یک پروژه آزمایشی در فوریه ۲۰۰۷ برای جذب و جمع‌آوری CO₂ در سایت تولید گاز طبیعی و انتقال و تزریق آن به مخزن زیرزمینی گاز طبیعی در Iacq در جنوب فرانسه آغاز شد. حال روی تزریق کار کرده‌ایم و بخشی از فرایند که مربوط به جذب دی‌اکسید کربن می‌شود آماده است. معتقدم زمانی که نوبت به CCS برسد شرکت‌ها

همکاری بیشتری خواهند داشت. همه دارای پروژه‌های خاص خود هستند که البته اغلب پروژه‌های کوچکی هستند. مثلاً زمانی که نوبت به توسعه فناوری‌ها برای تولید نفت در اعماق دریا برسد بالطبع همه با هم رقابت خواهند کرد. اما در مورد CCS دلیلی برای رقابت وجود ندارد. CCS تنها روشی است که می‌توان گرم شدن کره زمین را کاهش داد که البته بسیار پرهزینه است. باید با همکاری هم راه‌هایی را برای کاهش هزینه‌های آن بیابیم.

شما عنوان می‌کنید تولید هیدروکربن همچنان برای مدت‌های طولانی بسیار با اهمیت است. اما حامیان نظریه «رسیدن نفت به نقطه اوج تولید» نیز به گفته شما استناد می‌کنند که گفته‌اید: ما با محدودیت‌های به وجود آمده در میادین نفتی مقابله می‌کنیم.

من هرگز نگفتم نفت ما رو به پایان است یا ظرفیت‌های تولید ما رو به پایان است. آن سوال در ارتباط با ذخایر نبوده (آن چنان که که نظریه پردازان «اوج تولید نفت» خواهان قبولاندن آن بر ما هستند) بلکه به ظرفیت‌های موجود تولید اشاره دارد. چرا به اوج تولید رسیده‌ایم؟ اول اینکه، میادین نفت و گاز کمی باقی مانده‌اند که تولید از آن‌ها سهل و آسان باشد. دوم اینکه، ملی‌سازی‌ها و بحران جهانی باعث وخامت کار و در نتیجه سرمایه‌گذاری کمتر شده است. تولیدکنندگان نفت این سوال را مطرح می‌کنند که «چرا الان باید

سرمایه‌گذاری شود؟» و این در حالی است که با کمبود منابع مالی و وجود اولویت‌های دیگر روبرو هستیم.

کمبود منابع مالی باعث کاهش سرمایه‌گذاری‌ها شده است. کشورهای تولیدکننده به لحاظ مالی در مقایسه با شرکت‌هایی همچون توتال بسیار ضعیف هستند. به همین دلیل است که شرکت‌های نفتی مثل شرکت ما به سودی که کسب می‌کنند نیاز دارند. تراز مالی ما در شرایط سخت به داهمان رسیده و امکان تداوم برنامه سرمایه‌گذاری را میسر می‌سازد. اگر چنین سودی کسب نکنیم قادر به تداوم سرمایه‌گذاری همانند وضعیت فعلی نخواهیم بود.

اما به‌رحال بحران موجود بر سرمایه‌گذاری‌ها تأثیر گذاشته است و بیم آن می‌رود که ظرف چند سال آینده با شکوفایی اقتصاد این مسئله (سرمایه‌گذاری ناکافی بر روی تولید انرژی) به یک مشکل حاد تبدیل شود. قیمت‌ها دوباره بالا رفته و ممکن است با کمبود انرژی مواجه شویم. تولید روزانه نفت جهان ۸۴ میلیون بشکه در روز است. طبق گفته آژانس بین‌المللی انرژی، روزانه به بیش از ۱۰۰ میلیون بشکه در روز نیاز پیدا خواهیم کرد. شاید عربستان بتواند ۴ میلیون بشکه بیشتر تولید کند. در آن صورت تولید به ۸۸ میلیون بشکه در روز خواهد رسید. اما همچنان کمبود خواهیم داشت. اما با آنچه که در ایران، عراق، ونزویلا، Athabasca (کانادا)، روسیه، نیجریه

که ذخایر نفتی دارند، می‌گذرد. آیا خواهند توانست به موقع توسعه یابند؟ امروز صبح نخست وزیر فرانسه (آقای Francois Fillon) ملاقات کرده و به او گفتم: مواظب باش، با مشکل بزرگی روبرو شده‌ای، نه مشکل CO₂ بلکه رشد اقتصادی بدون انرژی، رشد اقتصادی هم مفهومی نخواهد داشت.

آیا بحران بر روابط بین کشورهای تولیدکننده و شرکت‌های بین‌المللی نفتی (IOC) مثل توتال تأثیر گذاشته است؟

در قیمت بسیار بالایی که تجربه کردیم انگیزه‌ای برای تولید نبود. امروز با قیمت‌های پایین‌تر می‌توانیم کار خود را با یک سیاست جدید شروع کنیم. بار دیگر کشورهای تولیدکننده به حمایت شرکت‌های بین‌المللی نیاز دارند چون ما منابع مالی و فناوری را در اختیار آن‌ها قرار می‌دهیم. اما معلوم نیست وضعیت به چه صورت خواهد بود. دوره زمانی بسیار کوتاه است. کشورهای تولیدکننده نمی‌دانند چه راه‌کاری را باید در پیش بگیرند. تفاوت‌های عمده‌ای میان آن‌ها وجود دارد، کشورهایی همچون آنگولا یا روسیه به منابع مالی بیشتری نیاز دارند. بقیه مثل عربستان سعودی کمتر به آن محتاجند.

پس به نظر شما تمایل به ملی‌سازی نفت بخاطر بحران از بین می‌رود؟

روسیه را به عنوان نمونه در نظر بگیرید. اخیراً همراه نخست‌وزیر پوتین سفری به میدان

نقش بازی کنیم. بقیه نیز باید مشارکت داشته باشند اما ما باید همین حالا مذاکرات را شروع کرده و با کشورهای واقع در خاورمیانه، آفریقا و جاهای دیگر به بحث و تبادل نظر بپردازیم. باید به آن‌ها این نکته را یادآور شویم که اگر حالا سرمایه‌گذاری نکنیم در سال ۲۰۱۵ با کمبود انرژی مواجه خواهیم شد. اینجاست که باید دولت‌ها به میدان آمده و اعلام کنند که ما می‌توانیم در مشکلات دیگر به کمک آن‌ها بیاییم. آن‌ها نباید ما را دشمن خود بدانند. قبلاً هم عنوان کردم اگر دید بدی نسبت به کشورهای تولیدکننده به خاطر تولید کربن داشته باشید، قدم اول را بسیار بد آغاز خواهید کرد. اگر اعلام کنید تنها چیزی که به آن اعتقاد دارید انرژی باد و خورشید است جوابی که آن‌ها خواهند داد اینست که بسیار خوب، اگر این چیزی است که می‌خواهید در خانه بمانید. چه کاری داریم انجام می‌دهیم؟ منظورم این است که نمی‌خواهیم از باد در عربستان برق تولید کرده و آن را به اروپا انتقال دهیم. پس گزینه‌های پیش روی ما چیست؟

تمرکز شما عمدتاً بر چه مناطقی است؟

بر مناطقی که دارای ذخایر هستند. زمانی که از من می‌پرسند کجا سرمایه‌گذاری کنیم جواب می‌دهم: من از خودم چنین سوالی نمی‌پرسم، من هر جا که فرصت سرمایه‌گذاری باشد آنجا هستم. صادقانه بگویم، شرکت نفت جایی می‌رود که در آنجا نفت است.

کجا؟

خوب، خلیج گینه، روسیه، برزیل جاهایی هستند که ما هنوز به آنجا نرفته‌ایم. و در نهایت خاورمیانه، ذخایر نفت و گاز جهان کجا قرار دارد؟ در خاورمیانه، خاورمیانه و خاورمیانه! اگر کسی تولیدکننده نفت و گاز است اما معتقد است نمی‌تواند در خاورمیانه کار کند، بهتر است سراغ یک کار دیگر برود.

ایران چطور؟

باید بگویم امروز دشوارترین کار متقاعد ساختن ایرانی‌ها در این مورد است که ما می‌توانیم با آنها به توافق برسیم. آن‌ها فوراً پاسخ می‌دهند: «اما دولت شما هرگز چنین رویه‌ای را در پیش نخواهد گرفت یا بروکسل

انجام داد. در عین حال، نباید ساده‌لوح بود و باید به دنبال حمایت و حفاظت از منافع خود بود. بهترین ایمنی این است که شرکت ملی نفت هم در مدیریت حضور داشته باشد و ما آن کار را انجام داده و با «گازپروم» هم عقیده هستیم. ما همیشه چنین بوده‌ایم. متعجب شدم زمانی که فهمیدم غرب از روسیه انتظار دارد به یک کشور غربی تبدیل شود. اما روسیه، روسیه است نه نیویورک و نه حتی پاریس. واقعاً عجیب است! روسیه یک کشور تولیدکننده بوده و می‌خواهد از نفت وگازی که در اختیار دارد سود ببرد. چرا فکر می‌کنیم که باید متفاوت باشد؟ آیا ساده لوح هستیم یا احمق؟ متعجب شدم زمانی که متوجه حمایت بسیار زیاد غرب از «خودرکوفسکی» شدم.

برای اجتناب از مشکلات پیش رو باید در کجاها سرمایه‌گذاری شود؟ نقش شرکت توتال در این ماجرا چیست؟ قبل از هر چیز، ما قادر به سرمایه‌گذاری بیش از بودجه کنونی نیستیم. همانند اکثر شرکت‌های بزرگ نفتی، علیرغم بحران موجود از سرمایه‌گذاری‌های خود دست نکشیده و تلاش می‌کنیم هزینه‌ها را کاهش دهیم. بودجه ما برای سال ۲۰۰۹، ۱۸ میلیارد دلار بود اما برنامه سرمایه‌گذاری ما افزایش مجدد قیمت نفت و گاز را پیش‌بینی کرده است. شرکت توتال تنها نقش خود را ایفا می‌کند. ما نمی‌توانیم به جای بازیگران دیگر هم

نفتی روسیه داشتیم. او در آنجا عنوان کرد که ما قادر به توسعه مناطق عظیم و جدید نفت و گاز مثل «یامال» بدون کمک دیگران نیستیم و باید با شرکاء خود همکاری داشته باشیم. به همین دلیل است که پروژه توسعه میدان «اشتوکمان» بسیار حائز اهمیت است. اگر این پروژه با کمک شرکاء خارجی عملی نشود، توسعه «یامال» بسیار دشوار خواهد بود. «اشتوکمان» اولین قرارداد بزرگ پس از آنچه که طی سال‌های اخیر برای شرکت‌های شل، بی‌پی، آگزان موبیل و توتال در روسیه اتفاق افتاد می‌باشد. حال روس‌ها عنوان می‌کنند، ما به پشتیبانی مالی و فناوری شما نیاز داریم. پروژه‌های عظیم این چنینی را نمی‌توان به تنهایی انجام داد. ما حتی نمی‌دانیم هزینه اشتوکمان چقدر خواهد بود. ممکن است ۳۰ میلیارد دلار باشد.

(توضیح اینکه: توتال به همراه «استات‌ویل هیدرو»، به عنوان یکی از شرکاء خارجی «گاز پروم» جهت توسعه میدان دریایی عظیم «اشتوکمان» انتخاب شده است. در مورد «یامال»، شرکاء خارجی هنوز انتخاب نشده است. چند سال پیش شرکت‌های نفتی خارجی مجبور به انتقال منافع خود در روسیه به شرکت‌های روسی شدند، به عنوان مثال شل در ساخالین سهام خود را به گاز پروم واگذار کرد).

نگران نیستید که زمانی که پروژه تکمیل شد شما را کنار بگذارند؟

خوب، با چنین تفکری نمی‌شود اقدامی

بهره‌مند می‌شویم. ما مهارت‌هایی برای مدیریت پروژه‌های بزرگ داریم، توان مالی زیادی داریم و با خریداران و فروشندگان ارتباط داریم.

اما باید عنوان کرد این فعالیت‌ها با کار اصلی ما هیچگونه منافاتی ندارد و اینکه از مهارتی که آن‌ها فاقد آن هستند بهره‌مند می‌شویم. ممکن است زمان مناسب استفاده از انرژی هسته‌ای رسیده باشد. در شرایطی که هیچ نیروگاه جدیدی احداث نشده و افراد ماهری هم وجود ندارد، ممکن است موقعیت جدیدی به شما چشمک بزند. اما ما هر کاری انجام نمی‌دهیم و علاقه‌ای به زیست توده که با صنایع مواد غذایی نیز مرتبط است نداریم، ما در حال حاضر، درگیر انجام تحقیقات به ویژه در اروپا هستیم.

ما به دنبال زغال سنگ پاک که در ارتباط با حل مشکل کربن می‌باشد هستیم. و آخری انرژی خورشیدی است که به اعتقاد ما مراحل اولیه خود را پشت سر می‌گذراند. به همین دلیل است که امروزه سرمایه‌گذاری عمده‌ای روی انرژی خورشیدی صورت نمی‌گیرد چون هنوز در مرحله تحقیق و توسعه است.

چشم‌انداز اتومبیل‌های برقی را چگونه می‌بینید؟

من مخالف آن نیستم و باید بگویم: به چیزی که از آن انتظار دارید بستگی دارد، آن به نوع برقی که از آن استفاده می‌کنید بستگی دارد، آیا منشاء آن برق هسته‌ای است یا خورشیدی؟ من در این زمینه با تولیدکنندگان اتومبیل صحبت کرده‌ام. می‌گویم: می‌دانید که گازوئیل و بنزین برای مدت زمان طولانی، اولین منبع سوخت شما خواهد بود. دوم اینکه، با ماشین‌های بنزین‌سوز می‌توان بهتر از آنچه که امروزه انجام می‌شود انجام داد. حال آن‌ها می‌خواهند ماشین را به عنوان یک وسیله دوستدار طبیعت طراحی کنند. راه درازی در پیش است، چون برای تولیدکنندگان این وسایل، بنزین و گازوئیل همچنان حرف اول را می‌زند. من از دیدن ماشین‌های برقی بسیار خوشحال می‌شوم. اما صادقانه بگویم، فکر نمی‌کنم آن‌ها بتوانند به این زودی جای ماشین‌های بنزین و گازوئیل سوز را بگیرند.

منبع: بولتن تحولات بین‌المللی نفت و گاز- شماره ۴۶

مایند قیمت بالاتری بپردازند. ترکمنستان چگونه؟ آنها به چین و روسیه می‌فروشند نه به «نوباکو». امروز «نوباکو» خط لوله بدون گاز است. پس گاز نخواهد داشت مگر آنکه از ایران آورده شود.

نتیجه چیست؟

ایجاد روابط درازمدت با کشورهای تولیدکننده. یک شخص بسیار مهم در خاورمیانه به من گفت: شرکت‌های بین‌المللی با تمام اکتشافاتی که در کانادا، برزیل و خلیج گینه دارند فعلاً به نفت ما نیاز ندارد. ما آن را برای استفاده‌های آتی نگه می‌داریم. شما بروید و خودتان آن را تولید کنید. ما باید قیمت بالای نفت داشته باشیم. در نتیجه آن‌ها تلاش می‌کنند به شرکت‌ها در توسعه میادین نفتی برزیل و Athabasca کمک کنند. زیرا با پایین بودن قیمت نفت، آن‌ها باید نفت ما را تأمین کنند و آن‌ها نمی‌خواهند چنین کاری بکنند. مشکل دیگر اینست که تصور می‌کردیم کار در Athabasca نسبتاً آسان است اما به واقع این طور نیست.

چرا نه؟

به خاطر مالیات‌های جدید و هزینه‌های بالا، مالیات‌های کربن از دولت Athabasca گرفته می‌شود. تمام پروژه‌های جدید کنار گذاشته شده و کار کردن در آنجا دشوار است. به فعالیت‌هایی که علیه نفت سنگین صورت می‌گیرد توجه کنید، منظورم این است که شرکت‌ها همه چیز را نمی‌توانند بپذیرند.

نظر شما در مورد راه‌کار پراکندگی فعالیت توتال چیست؟ شما در انرژی هسته‌ای، روی خورشیدی و زیست‌توده سرمایه‌گذاری می‌کنید. بهترین گزینه‌ها چیست؟ آیا شما سرمایه‌گذار هستید یا بهره‌بردار؟

اول باید بگویم این پراکندگی نیست. ما به دنبال پراکندگی نبوده و خواهان توسعه نفت و گاز هستیم. اگر کسی بخواهد چیز دیگری را وارد مجموعه‌اش کند باید بتواند آن‌ها همانند یک کارخانه‌دار انجام دهد، روشی که ما در بخش نفت و گاز انجام می‌دهیم (نه فقط به عنوان یک کارشناس امور مالی که ما علاقه‌ای به آن نداریم). این مهم است که ما از مهارت در کارهایی که امروزه به چشم نمی‌خورد

از این کار تمجید نکرده و آمریکا از آن خوشش نخواهد آمد.» من همیشه می‌گویم: امتحان کن و نتیجه کار را ببین. اگر انتظار واکنش منفی داشته باشید هرگز روی پیشرفت را نخواهید دید.

پس همچنان تمایل دارید در ایران سرمایه‌گذاری کنید؟

بله. ایران دومین ذخایر بزرگ گاز جهان را دارا می‌باشد.

تصور می‌کردیم شرکت توتال تصمیم گرفته در ایران سرمایه‌گذاری نکند.

از من پرسیدی مایلم در ایران سرمایه‌گذاری کنم یا نه. بله، به چه قیمتی؟ نه همین حالا؟ الان زمان مناسبی نیست. ضمناً شرکت توتال قرارداد ندارد پس چگونه می‌توانیم سرمایه‌گذاری کنیم؟ اول از همه باید چارچوب قابل قبولی داشته باشیم. متأسفانه باید بگویم (از آنجایی که دوستان خوبی در ایران دارم) بدترین دشمن ایران خود ایران است. آن‌ها همیشه می‌پرسند: پاسخ دولت شما چه خواهد بود؟ می‌گویم: ما شرکت خصوصی هستیم و آزادانه تصمیم می‌گیریم. البته حال به نصیحت دولت خود گوش داده و خطرات و امتیازات احتمالی را مدنظر قرار می‌دهیم. اما مشکل، پاسخ دولت فرانسه نیست زیرا، صادقانه بگویم، چیزی در مورد اینکه پروژه‌های سرمایه‌گذاری چه می‌باشند برای نشان دادن نداریم. من هیچ قراردادی ندارم؛ و در حال حاضر هیچکدام از ما نتوانسته‌ایم تصمیمی مبنی بر سرمایه‌گذاری در این کشور بگیریم.

این چه مفهومی برای منابع گاز اتحادیه اروپا دارد؟

دوست ندارم این مطلب را بگویم چون وظیفه شرکت، درس دادن به سیاستمداران و روسای کشور نیست. در عوض سوال می‌پرسم! خط لوله «نوباکو» را می‌خواهید؟ بسیار خوب. گاز از کجا خواهد آمد؟ آذربایجان؟ نه، چون آن‌ها گاز خود را به روسیه می‌فروشند. چگونه به این موضوع پی‌بردم؟ چون درگیر پروژه «شاه دنیز» هستیم (بزرگ‌ترین میدان گازی در آذربایجان). گاز خود را به مشتریانی که خواهان خرید آن هستند می‌فروشیم. روس‌ها می‌خواهند بخرند. به لطف «نوباکو»، آن‌ها